

Nieuwe economie

“Nieuwe economie is eigenlijk oude economie, maar dan van binnenuit en onderaf”, aldus Jac Hielema van Economy Transformers. Voor het New Financial Magazine schrijven Jac en Damaris Matthijsen afwisselend een column over actuele vraagstukken in tijden van transformatie.

TEKST JAC HIELEMA | BEELD SANNE SCHOUWINK

Het oude economie bedoel ik, de economie van het Babylonische, Soemerische of het oude Egypte, de zogenoemde tempeleconomieën, die nog tot zo'n 800 jaar voor Christus functioneerden. Geld zoals wij dat nu kennen, bestond nog niet. Wat mij betreft een bewijs dat economie 'an sich' niets met geld te maken heeft. Want economie bestaat al zolang mensen voor elkaar broden bakken, kleren naaien en appels plukken, terwijl geld in de huidige vorm 'slechts' zo'n driehonderd jaar oud is.

Wat was economie in het oude Egypte? Wat is de reële economie eigenlijk vandaag de dag nog steeds? En wat zal de nieuwe economie in de toekomst altijd blijven?

Economie is niets meer en niets minder dan het produceren, distribueren en consumeren van economische waarden die voorzien in de materiële behoeften van de mens. Economie is dus het verbouwen, verdelen en verorberen van groenten en fruit, het maken, verkopen en gebruiken van kasten, stoelen en tafels en het weven van stoffen, er kleren van maken, die verhandelen en dragen tot ze zijn versleten.

Het hele afstemmen van aanbod op vraag, van capaciteit op behoefte, daar is geen euro of dollar voor nodig. Wel overzicht, inzicht en begrip.

TEMPELECONOMIEËN

En dat had de Farao destijds. Hij (of zij, denk aan Hatsjepsot) en zijn (of haar) priesters stemden productie op consumptie af. Zij bepaalden wie wat en hoeveel moesten produceren, opdat iedereen werd voorzien in zijn of haar behoeften. Vanuit de tempel. Vandaar de naam: *tempeleconomieën*. Van buiten- en bovenaf dus. Het oude Egypte was in zekere zin een centraal geleide economie. En omdat de Farao en de priesters op een gegeven moment het overzicht dreigden te verliezen, voerden zij geld in de vorm van boekhouding in. Dus niet als ruilmid-

del. Dat werd pas in de derde eeuw voor Christus in Egypte geïntroduceerd toen het al lang een onderdeel van het Romeinse Rijk was. Niet geld als krediet, wat iets is van onze moderne tijd, maar geld als zuivere boekhouding. Om bij te houden wat er werd geproduceerd en geconsumeerd. En om de voorraden te beheren.

Alle kleitabletten die zijn opgegraven in voormalig Babylonische, Soemerische en het oude Egypte zijn vooral boekhoudingen van tempeleconomieën.

De gewone mens in het oude Egypte produceerde wat hem werd opgedragen met behulp van de aan hem toegevoerde inputfactoren: *grond en grondstoffen*, vruchtbaar land langs de oever van de Nijl, hout om meubels van te maken of riet om manden van te vlechten; *arbeidskrachten*, leerlingen en gezellen (geen slaven, want die werden ingezet om de piramiden en de tempels te bouwen) en *kapitaal*, in de vorm van weefgetouwen om stoffen te weven, ploegen om akkers te bewerken of boten om de Nijl te bevissen.

Merk op dat in het oude Egypte de productiefactoren *grond, arbeid en kapitaal* zelf niet tot de economie behoorden. Die werden beheerd door de Farao en de priesters die de uitwisseling en de toewijzing ervan verzorgden.

Eens in de zoveel tijd bracht de gewone Egyptenaar zijn productie naar de tempel (de markt). De mandenmaker kwam dan met zijn manden bij de poort waar een priester met een kleitablet of papyrusrol stond. Deze noteerde wat de mandenmaker bracht naar het altaar (de marktkraam) van de mandenmakers op het tempelplein. Vervolgens nam deze mandenmaker van de altaren van de andere gewone Egyptenaren alles wat hij nodig had om met zijn naasten van te leven tot hij weer opnieuw zijn quotum manden had geproduceerd. Hij nam niet meer, het zou toch maar bederven; hij nam ook niet minder, want dan kwam hij tekort; hij nam

JAC HIELEMA:
 “GELD ZAL IETS ZIJN
 DAT TIJDELIJK NODIG
 IS GEWEEST.”

ACTUELE VRAAGSTUKKEN

Damaris Matthijsen en Jac Hielema van Economy Transformers schrijven voor het New Financial Magazine afwisselend een column over actuele vraagstukken met betrekking tot het financiële systeem, de uitwisseling en toewijzing van productiemiddelen, zin en betekenis van geld, eigendom, waarde en aarde. Altijd vanuit het streven naar een mens- en aarde-waardige samenleving op basis van liefde en vertrouwen. Reacties zijn welkom! Meer informatie over Economy Transformers, zie www.economytransformers.nl; meer informatie over intuïtief denken & handelen, zie www.jachielema.nl. Jac Hielema is tevens als docent verbonden aan de New Financial Academy (zie elders deze uitgave): www.newfinancialforum.nl.

precies wat hij en zijn naasten nodig hadden. Daarmee verliet hij de tempel, passeerde wederom de priester die ook noteerde in zijn boekhouding wat de man had meegenomen en vervolgens keerde de man terug naar huis met alle benodigde levensmiddelen.

En zo functioneerde de economie in het oude Egypte, vanuit de tempel geleid, van buiten- en bovenaf dus.

WERELDWIJDE ECONOMIE

In onze tijd bestaat de reële economie nog steeds uit het produceren, distribueren en consumeren van economische waarden die voorzien in materiële behoeften. Tegelijkertijd is er veel veranderd sinds het oude Egypte.

Enerzijds zijn de mensen geïndividualiseerd. Ze willen zich niet meer van buiten- en bovenaf laten vertellen wie ze zijn en wat ze moeten produceren en consumeren. Nee, ze willen hun identiteit en wat ze doen en laten van binnenuit bepalen. Vrij willen ze zijn.

Anderzijds is de economie geglobaliseerd. De afzonderlijke economieën van Babylonië, Soemerië en het oude Egypte zijn in een langdurig (en zeer gewelddadig) proces met de afzonderlijke economieën in de rest van de wereld samengesmolten tot één wereldwijde economie. Met als resultaat dat alle afzonderlijke mensen wereldwijd met elkaar verbonden zijn via productie, distributie en consumptie van reële economische waarden.

Samen vormen wij individuele mensen kortom één wereldwijde economie.

Ik pleit niet voor het (her)invoeren van communisme of het creëren van een wereldwijde centraal geleide economie. Nee, het van buiten- en bovenaf bepalen wie wat en hoeveel moet produceren en consumeren is het ontkennen van de menselijke individualiteit. Ook de toewijzing en de uitwisseling van de productiemiddelen grond, arbeid en kapitaal door de staat acht ik niet van deze tijd. Evenmin als de handel erin op een markt trouwens.

Wel wil ik laten zien dat wij mensen door middel van overzicht, inzicht en begrip de huidige wereldwijde economie in goed onderling overleg van binnenuit en van onderaf kunnen omvormen tot een nieuwe economie.

HOE?

Door in de eerste plaats de productiefactoren grond (die ene gegeven leven brengende Aarde), arbeid (de mensen zelf en de zin die ze ervaren als ze hun capaciteiten ontplooiën en in dienst stellen van het geheel) en kapitaal (de gezamenlijk gecreëerde cultuur) uit de handel, ja zelfs uit het geldsysteem te halen.

In de nieuwe economie wordt niet gehandeld in, en er wordt dus ook geen geld verdiend met, grond, arbeid en kapitaal.

Nee, de nieuwe economie is gefundeerd in de soevereiniteit van de individuele mens. Geen mens hoeft meer zijn arbeid te verkopen op een arbeidsmarkt aan de hoogste bidder, om dingen te doen, die hij misschien wel helemaal niet wil doen, in ruil voor geld. In de nieuwe economie bepaalt de individuele mens zelf welke prestaties hij levert. En die prestaties worden vereffend zodat hij die kan blijven leveren, net zoals de oude Egyptenaar mocht nemen in de tempel wat hij en zijn naasten nodig hadden om zijn quotum opnieuw te produceren.

In de nieuwe economie wordt de uitwisseling en toewijzing van de commons grond en kapitaal door de mensen zelf in goed onderling overleg geregeld. Er wordt dus niet meer gespeculeerd met grond. Nee, de grond wordt als gemeenschappelijk bezit beheerd. In de nieuwe economie wordt ook

niet meer gehandeld in aandelen, obligaties en andere niet te begrijpen zogenoemde financiële producten die in geen enkele materiële of immateriële behoeften voorzien. Nee, het kapitaal wordt als gemeenschappelijk bezit onderling uitgewisseld en toegewezen aan de meest innovatieve geesten onder ons.

Pas als de inputfactoren van de economie uit het geldsysteem zijn gehaald, verschijnt de productie, distributie en consumptie van economische waarden weer in haar zuivere vorm.

SPIEGELS

In de nieuwe economie stemmen we vraag op aanbod, capaciteit op behoefte in goed onderling overleg op elkaar af. Het is een continu proces. Enerzijds creëren we 'waarnemingsorganen' om zicht te krijgen op de behoeften van de mensen. Anderzijds scheppen we 'grond- en kapitaalbeheerorganen' om de capaciteiten te ontwikkelen die in die behoeften voorzien.

Nieuwe economie is dus eigenlijk oude economie, maar dan van binnenuit en onderaf.

Als de inputfactoren uit het geldsysteem zijn gehaald, wordt het huidige kredietsysteem een zuivere boekhouding. Winst- en verliesrekeningen (ik noem ze capaciteiten- en behoeftenrekeningen) zijn dan een spiegel van productie, distributie en consumptie van goederen en diensten die voorzien in behoeften. En balansen een spiegel van de mate waarin we onze capaciteiten ontplooiën en inzetten voor het geheel.

In de nieuwe economie kijken we in onze eigen en elkaars spiegels om vraag op aanbod, aanbod op vraag in onderling overleg af te stemmen. Totdat ons bewustzijn zo ver is ontwikkeld dat we ook die spiegels niet meer nodig hebben. En we als vanzelfsprekend onze prestaties in dienst stellen van de behoeften van anderen en erop vertrouwen dat anderen in onze behoeften voorzien. Dan kunnen we het fenomeen 'geld' überhaupt loslaten.

Geld zal dan iets zijn wat de mensheid tijdelijk nodig had om het proces van een van buitenaf opgelegde economische orde naar een van binnenuit gezamenlijk gecreëerde economische orde mogelijk te maken.

Een ieder van ons heeft zich dus te ontwikkelen tot een wijze en liefdevolle soevereine farao, die zijn of haar verantwoordelijkheid neemt met betrekking tot het beheer van die ene gegeven Aarde en die gezamenlijk gecreëerde cultuur.

En de economie was, is en zal altijd zijn: de productie, distributie en consumptie van economische waarden die voorzien in de materiële behoeften van de mensen. Eerst zonder geld en van buiten- en bovenaf, vervolgens met geld en steeds meer verwarring, chaos en onbegrip, en na de grote crisis nog steeds met geld, maar meer en meer helderheid, orde en begrip en tenslotte weer zonder geld en van binnenuit en onderaf.

Of hoe zie jij het? ■